

these informants are necessary to pick up traces and to give leading hints. Cautious handling of them is more than just obvious from the point of view of the rule of law.

IV. Consequences

A defense lawyer in Munich once said: The success of criminal prosecution depends on the will of those involved in the crime to «mutually betray each other». One may reject that. However: Forensic experience in large-scale proceedings involving corruption also proves that without insider knowledge, clarification of this highly damaging behavior can hardly be expected. Whether the criminal law and procedural means currently available in Germany are sufficient may be questioned if one considers the private law provisions of the EU Directive cited above, which provide for an orderly system of communication channels and their protection. Against this background, the legislator may see reason to distance itself from selective justification rules for whistleblowers and to arrive at a special justification ground. § 46b StGB, however and despite the arguments put forward against it, has proven as an efficient working tool, especially with the trial judge supervising its implementation, and more importantly the rule of law was not damaged by its use.

Бабаніна Вікторія Вікторівна,
професор кафедри кримінального права
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

БЮРО ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ ЯК СУБ'ЄКТ РЕАЛІЗАЦІЇ КРИМІНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Реформування сфери кримінальної юстиції супроводжується оновленням певних галузей законодавства, зокрема й кримінального. Кримінальне законодавство відіграє важливу роль у регламентуванні суспільних відносин, пов'язаних із вчиненням суспільно небезпечних діянь, передбачених КК України. Хоч яким якісним не було б кримінальне законодавство, без належної реалізації неможливо забезпечити ефективне та результативне виконання завдань щодо правового забезпечення охорони прав і свобод людини й громадянина, власності, громадського порядку та громадської безпеки, довкілля, конституційного устрою України від кримінально протиправних посягань, забезпечення миру й безпеки людства, а також запобігання кримінальним правопорушенням.

Реалізація кримінального законодавства – це утілення закріплених у законі про кримінальну відповідальність прав й обов'язків суб'єктів цього процесу в життя (у реальні кримінально-правові відносини). Реалізація кримінального законодавства загалом

пов'язана з індивідуальною поведінкою суб'єктів, права й обов'язки яких закріплено в кримінально-правових нормах [1, с. 271; 2, с. 190].

Реальне виконання положень кримінального законодавства відбувається через поведінку відповідних суб'єктів. До суб'єктів реалізації кримінального законодавства України, окрім інших, належать також правоохоронні органи. Одним із таких органів є новостворене Бюро економічної безпеки (далі – БЕБ) України. БЕБ України – це центральний орган виконавчої влади, на який покладаються завдання щодо протидії правопорушенням, що посягають на функціонування економіки держави [3]. Цей орган виконує правоохоронну, аналітичну, економічну, інформаційну та інші функції. Таким чином, одним із напрямків діяльності БЕБ України є протидія кримінальними правопорушенням, що посягають на функціонування економіки держави, що неможливо здійснити без реалізації кримінального законодавства.

У межах реалізації кримінального законодавства БЕБ України виконує наступні завдання: 1) забезпечує економічну безпеку держави шляхом запобігання, виявлення, припинення, розслідування кримінальних правопорушень, що посягають на функціонування економіки держави; 2) збирає та аналізує інформацію про правопорушення, що впливають на економічну безпеку держави, та визначає способи запобігання їх виникненню в майбутньому; 3) планує заходи у сфері протидії кримінальним правопорушенням, віднесеним законом до його підслідності; 4) виявляє та розслідує правопорушення, пов'язані з отриманням та використанням міжнародної технічної допомоги [3].

Реалізація кримінального законодавства України здійснюється у чотирьох формах: дотримання, виконання, використання та застосування. Порушення заборонних норм КК України призводить до необхідності реалізації кримінального законодавства у формі застосування, тобто необхідно застосувати до винної особи покарання, передбачене санкцією конкретної статті КК України. Для того щоб призначити особі покарання, слід довести вину особи в учиненому кримінальному правопорушенні. Процес доказування є процесуальною діяльністю уповноважених на те органів й осіб, у тому числі й БЕБ України, і регламентується КПК України.

Розпочати кримінальне провадження можна лише за фактом учинення кримінального правопорушення, про яке відомо правоохоронним органам. У такому разі вчинення кримінального правопорушення є юридичним фактом (ст. 2 КК України), який передбачений конкретною нормою КК України. Крім цього, для внесення детективом БЕБ України відомостей в ЄРДР необхідно правильно кваліфікувати вчинене суспільно небезпечне діяння, що також потребує реалізації кримінального закону у формі застосування.

Застосування як форма реалізації норм кримінального законодавства України полягає в тому, що суб'єкти здійснюють свої

права й обов'язки, визначені чинним кримінальним законодавством. З одного боку, суб'єктом реалізації є БЕБ України, а з іншого – особа, яка вчинила суспільно небезпечне діяння, у деяких випадках наявний потерпілий.

Реалізація кримінального законодавства у формі застосування визначає правомірну поведінку суб'єктів кримінально-правових відносин, за якої одна сторона (БЕБ України) здійснює свої права й обов'язки шляхом встановлення наявності в діях винного всіх елементів складу кримінального правопорушення в межах і порядку, визначених чинним законодавством, а інша сторона (особа, яка вчинила суспільно небезпечне діяння) – шляхом пом'якшення собі покарання чи звільнення від його відбування (позитивна посткримінальна поведінка).

Підсумовуючи зазначене вище, можна стверджувати, що БЕБ України як правоохоронний орган є суб'єктом реалізації кримінального законодавства. Така реалізація з боку БЕБ України відбувається у формі застосування – правомірній поведінці детективів БЕБ України, яка регламентована чинним національним законодавством, під час якої вони здійснюють свої права й обов'язки, визначені Конституцією України, КК України та КПК України, під час доказування (встановлення наявності в діях винного всіх елементів складу кримінального правопорушення) у межах досудового розслідування.

Список використаних джерел

1. Бабаніна В. В. Кримінальне законодавство України: механізм створення та реалізації : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.08. Київ, 2021. 600 с.

2. Бабаніна В. В. Реалізація кримінального законодавства: поняття та виміри існування. *Кримінологічна теорія і практика: досвід, проблеми сьогодення та шляхи їх вирішення* : матеріали міжвуз. наук.-практ. круглого столу (Київ, 22 берез. 2019 р.). Київ, 2019. С. 188–192.

3. Про Бюро економічної безпеки України : Закон України від 28 січ. 2021 р. № 1150-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1150-20#Text>.